

Memorandum van de verbruikersorganisaties in het vooruitzicht van de regionale en communautaire verkiezingen

OIVO

Onderzoeks- en Informatiecentrum
van de Verbruikers Organisaties

Stichting van openbaar nut

Paapsemelaan 20 – 1070 Brussel

ON 417541646

Consumenten worden elke dag weer geconfronteerd met 'crisissen': financiële crisis, economische crisis, koopkrachtcrisis, ecologische crisis, energiecrisis, ...

De verbruikersorganisaties (VO) willen dan ook de dialoog over consumptie op regionaal en communautair vlak verbeteren en meer betrokken worden bij de besluitvorming. Consumenten moeten kunnen begrijpen wat er achter dergelijke crisissen schuilt en wat eraan gedaan wordt. Meer dan ooit hebben consumenten nood aan duidelijke informatie en een krachtdadig optreden.

De verbruikersorganisaties streven ernaar de mogelijkheid te garanderen die aan elke consument en aan elke burger wordt geboden om te beschikken over een bestaanszekerheid inzake consumptie; met een bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare consumenten, de eerste slachtoffers van een crisis.

In dit memorandum brengen de VO meer dan 50 prioriteiten naar voren voor het consumentenbeleid voor de volgende regionale en gemeenschapsregeringen.

Onderwijs en vorming moeten tot de absolute prioriteiten voor de overheid blijven behoren.

In dat opzicht willen de VO dat er vooral aandacht uitgaat naar het aanleren van een consumptiegedrag dat meer verantwoord is en meer met duurzame ontwikkeling verenigbaar is. Er moet ook dieper worden ingegaan op gezondheid en voeding, veiligheid en consumentenbescherming, alcohol en drugs, kansspelen, geweld, ... Een school vormt namelijk de plaats bij uitstek om jongeren bewust te maken van de dagelijkse realiteit zodat ze de juiste keuzes kunnen nemen.

De VO pleiten dan ook voor sterkere financiën die deze objectieven mogelijk maken.

Prioriteiten

- Toegang tot het onderwijs voor iedereen verzekeren
- In een moderne infrastructuur voorzien
- Meer aandacht voor leerlingbegeleiding
- Een grotere aandacht voor levenslang leren, permanente vorming en volwassenenonderwijs
- Een degelijk sportbeleid op school en een goede samenwerking met sportverenigingen
- Een betere controle op het voeren van commerciële campagnes op school of tijdens schoolactiviteiten, zoals voorzien door artikel 41 van het Schoolpact
- Een grotere samenwerking tussen ouders, leerkrachten, verenigingen voor permanente vorming en de overheid (federale overheid, gemeenschappen, gewesten, provincies en lokale besturen)

Cultuur vormt een band tussen mensen in de samenleving en biedt tegelijkertijd de mogelijkheid aan elk individu om zich creatief uit te drukken en te ontwikkelen. De toegang tot en betaalbaarheid van cultuur dient dan ook te verbeteren zodat dit een hulpmiddel wordt voor het uitwisselen van meningen, bijleren, luisteren en sensibiliseren, met meer eerbied voor de mensen en hun leefomgeving.

Marketing gaat tegenwoordig heel ver en men schuwt niet langer om in reclame boodschappen te verspreiden die manifest onwaar zijn en wetenschappelijk niet bewezen, enkel en alleen om producten te kunnen verkopen. Dit terwijl reclame als enige doel zou mogen hebben om de consument in te lichten over het in de markt aanwezige aanbod. Een betere controle hierop is dan ook vereist.

Verbruikersorganisaties beschikken vaak niet over de middelen om hun vaststellingen voldoende te communiceren naar de consumenten toe. Het ter beschikking stellen van een publieke communicatieruimte zou dan ook een grote steun in de rug betekenen.

Prioriteiten

- Voldoende aandacht op school voor cultuur en een goede samenwerking met cultuurverenigingen
- De digitale kloof verder dichten
- Cultuur moet meer op de voorgrond komen in de media
- Het ondersteunen van lokale verenigingen en initiatieven
- Een handvest van goed bestuur opstellen voor culturele instellingen die gesubsidieerd worden door de Vlaamse Gemeenschap, met als doel het optimaal gebruik maken van publieke middelen en het vermijden van elke oneerlijke situatie
- Het verder wegwerken van drempels voor cultuurparticipatie
- Een onafhankelijk en wetenschappelijk studie- en controleorgaan ontwikkelen dat zich over de reclame buigt.
- Een publieke communicatieruimte ter beschikking stellen van de verbruikersorganisaties

EEN GEZONDE CONSUMENT MET OOG VOOR EEN EVENWICHTIGE VOEDING

Informatie- en preventiecampagnes vanuit de overheid moeten worden opgevoerd om consumenten op de hoogte te houden van zowel gezondheidsrisico's als de middelen om deze te vermijden. Het belang van een evenwichtige voeding gepaard met voldoende beweging moet benadrukt worden.

Prioriteiten

- Het gebruik tegengaan van: alcohol, drugs en roken
- Obesitas bestrijden
- Gezond en duurzaam voedingsbeleid op school (zoals een minimum van 25% lokale en seizoensproducten in de keukens.), gepaard met sensibiliseringscampagnes gericht naar jongeren
- Het aanzetten tot sporten
- Het verbieden van elke reclame gericht aan kinderen, die het gebruik van voedingsmiddelen rijk aan suiker, zout en vet aanmoedigt
- Een strengere toezicht op de voedselkwaliteitslabels en hun lastenboeken verzekeren
- De kwaliteit van de labels verbeteren door een collectief merk te ontwikkelen dat die producten identificeert waarvan de hogere kwaliteit bevestigd wordt door lastenboeken die door de consumentenverenigingen gevalideerd en door de overheid gecertificeerd werden

Het milieu vormt de omgeving waarin en waarvan we leven. De opwarming van de aarde, het verdwijnen van de biodiversiteit, de water- en voedingschaarste signaliseren dat we de verkeerde kant opgaan. Om onze toekomst en die van onze (klein)kinderen veilig te stellen, moeten we dus veranderingen aanbrengen in onze manier van leven, produceren en consumeren.

Prioriteiten

- Het naleven van de Kyoto-doelstellingen
- Doelgerichte milieu- en natuureducatie
- Eco-technologie promoten
- Groene fiscaliteit gebruiken om milieuvriendelijke innovatie te bevorderen
- Het gebruik van producten met 'groene' labels promoten
- Het verder stimuleren van recyclage
- Strengere controles op milieuovertredingen
- Ecologische reclame strikt reglementeren
- De ecologische aspecten in de openbare aanbestedingen uitbreiden en promoten. De overheid moet op dat gebied het voorbeeld tonen en de ontwikkeling en commercialisering bevorderen van de goederen en diensten die het beste zijn voor het milieu. Het zou daarom goed zijn om sociale, ecologische en ethische criteria in de voorwaarden voor openbare aanbestedingen op te nemen

ENERGIE TOEGANKELIJK VOOR ELKE CONSUMENT

De energieconsumptie van de gezinnen maakt tegenwoordig een groot deel uit van hun totale consumptie en leidt steeds vaker tot schuldenoverlast. Aangezien energie een basisbehoefte is moet de overheid een efficiënt beleid voeren dat niet alleen zoekt het energieverbruik van de gezinnen terug te schroeven, maar ook erop wil toezien dat aan de behoeften van alle categorieën van consumenten op een gelijkwaardige manier wordt voldaan.

De overheid dient hierin zelf ook het voorbeeld te nemen en alle openbare gebouwen energievriendelijk te maken.

Prioriteiten

- Het produceren van hernieuwbare energie bevorderen
- Het verder promoten van 'energiescans'

- Energiebesparende maatregelen niet alleen fiscaal, maar ook rechtstreeks ondersteunen (korting op aankoopfactuur)
- Het aankopen van energievriendelijke apparatuur bevorderen
- Transparante energieprijzen
- Eén aanspreekpunt waarop consumenten informatie kunnen inwinnen over energieprijzen, energiefacturen, offertes van energieleveranciers
- De regionale controle instanties (VREG, Brugel, CWAPE) moeten vaker en strenger optreden

EEN MOBIELE CONSUMENT

De VO stellen vast dat het aantal auto's op de weg jaar na jaar toeneemt. Dit zorgt niet alleen voor extra druk op de verkeersveiligheid, maar ook op onze gezondheid. Daarom dient de overheid het nemen van de fiets of het openbaar vervoer nog veel meer te bevorderen.

Een democratische en waardige maatschappij moet al haar burgers respecteren. Toch vertoont onze huidige maatschappij enige achterstand in het rekening houden met de belangen van de personen met een handicap. Heel vaak is het aanbod van goederen en diensten niet toegankelijk voor de gehandicapten, die nochtans verbruikers zijn zoals iedereen. Daardoor komen bovenop de fysieke handicap van die persoon ook nog eens de problemen die voortvloeien uit een omgeving die niet aangepast is aan zijn of haar behoeften. De VO vragen dat de overheid een inclusieve maatschappij met eerbied voor de rechten van iedereen zou voorstaan en aanmoedigen.

Prioriteiten

- Het bestaande fietsroutenetwerk uitbreiden en vernieuwen waar nodig
- Het openbaar vervoer toegankelijker maken, zowel qua prijs als opstapmogelijkheden waarbij tegelijkertijd zorg wordt gedragen voor kwaliteit en stiptheid
- Duurzame en collectieve alternatieven verder uitbreiden en promoten
- Betere verspreiding van de informatie over de verplichtingen op het vlak van redelijke aanpassingen bij het aanbieden van goederen en diensten aan personen met een beperkte mobiliteit

EEN CONSUMENT DIE EEN (T)HUIS HEEFT

Het recht op huisvesting is niet zomaar een mensenrecht, aangezien het gaat om een basisbehoefte van de mens. De financieel zwakkeren onder ons hebben het echter heel moeilijk om aan een degelijke woning te geraken. Hierin dient de overheid dus tussen te komen.

Vele woningen zijn echter ook in slechte staat of verbruiken teveel energie. Eigenaars moeten dus gestimuleerd worden om hun woningen te renoveren en energiezuinig te maken.

Prioriteiten

- Meer sociale woningen bouwen en de wachtlijsten inkorten
- Een systeem van huursubsidies invoeren
- Renovatiepremies en energiepremies substantieel verhogen en uitbreiden
- Strenger optreden tegen leegstand
- Een striktere controle op de huurprijzen, met als maatstaf de kwaliteit van de woning, de geografische ligging en de omgeving
- Discriminatie verder bestrijden

EEN CONSUMENT MET AANDACHT VOOR SOCIALE ECONOMIE

Hierin werd reeds heel wat vooruitgang geboekt, maar men dient deze sector nog verder te versterken.

Prioriteiten

- De innovatieve kracht van sociale economie moet verder ondersteund worden, vooral op vlak van lokale en duurzame ontwikkeling
- De regelgeving moet vereenvoudigd worden
- Een stabiele financiering van deze sector
- Duurzaam ondernemerschap mogelijk maken
- Een observatorium van de verwachtingen van de burgers op poten zetten om het dienstenaanbod van de actoren van de sociale economie een professioneel karakter te bezorgen

EEN CONSUMENT DIE OP ELK NIVEAU GEHOORD WORDT

De VO vragen dat consumenten zoveel mogelijk worden betrokken bij de besluitvorming die een rechtstreekse impact heeft op hun consumptie. Ze moeten actief kunnen deelnemen aan de ontwikkeling van hun levenskader.

Om dit te bereiken kan de overheid het overleg met de VO op alle niveaus versterken, alsook hun vertegenwoordiging in diverse raadgevende organen (zoals onder andere VITO, SERV, ...).

Prioriteit

- Het overleg tussen experts, actoren op het terrein en sociale partners aanmoedigen door de vertegenwoordigers van de consumenten een plaats te geven in de adviesraden en de diverse raadgevende comités die zich met consumptie in de ruime betekenis bezighouden
- De structuren voor onthaal, hulp en voorlichting voor de minder gegoede en kwetsbare consumenten uitbreiden

BEMIDDELING ALS EERSTE OPLOSSING VAN EEN GESCHIL

De VO vragen dat er op regionaal niveau een algemene bemiddelingsdienst wordt opgericht, waar consumenten terecht kunnen voor problemen met (kleine) ondernemingen of zelfstandigen waarvoor er nog geen bemiddelingsdienst bestaat. Ondernemingen en zelfstandigen zouden zich op vrijwillige basis kunnen aansluiten mits een kleine bijdrage.

Een dergelijke bemiddelingsdienst heeft namelijk als voordeel dat men op een goedkope en vlotte manier bepaalde geschillen kan oplossen of zelfs vermijden, waardoor men niet meteen gerechtelijke stappen dient te ondernemen en de hierbij horende kosten te dragen.

Prioriteit

- Een algemene bemiddelingsdienst oprichten

Verantwoordelijke uitgever:

Marc Vandercammen

OIVO

Stichting van openbaar nut

Paapsem laan 20 - 1070 BRUSSEL

Tel. 02/547.06.11 - Fax. 02/547.06.01

www.oivo-crioc.org

ON 417541646

Uitgave 2009

© OIVO - Reproductie toegelaten mits duidelijke bronvermelding en voorafgaandelijke toestemming van de uitgever